

VÍTĚZNÝ ÚNOR 1948

Politická krize

Nekomunistické strany hleděly s nadějami **k novým volbám plánovaným na jaro 1948**. Očekávaly oslabení mocenského vlivu komunistů, nikoli však jejich vytlačení z vlády či Národní fronty. Hlavním tématem předvolebního střetnutí měl být **boj o zachování demokratických principů, proti policejnímu státu, za kontrolu Bezpečnosti (SNB)**.

Politické napětí v zemi se nadále stupňovalo. Na přelomu ledna a února 1948 projednávala vláda několik důležitých sporných otázek, v nichž se odráželo **napětí mezi členy vládní koalice** i otázka možnosti jejich další spolupráce.

Dne **19. února 1948** přiletěl do Prahy náměstek ministra zahraničí SSSR **Valerian Zorin se Stalinovým vzkazem, aby Gottwald neoddaloval rozhodující střetnutí o moc** a požádal Moskvu o vojenskou pomoc. Sovětské jednotky byly připraveny v Maďarsku u československých hranic. Gottwald odmítl sovětský vojenský zásah z obavy před mezinárodními i vnitropolitickými komplikacemi. Stalinovo naléhání na přechod ke konečnému střetnutí však **Gottwald přijal jako závaznou směrnicí**. Urychlila rozhodnutí komunistů, k němuž stejně jejich dosavadní postup směřoval.

Únorový komunistický převrat 1948

Dne **20. února 1948** podalo **12 ministrů tří nekomunistických stran** (národně socialistické, lidové a slovenské Demokratické strany) **demisi**. Bezprostředně poté se **vedení KSČ** rozhodlo přejít **k rozhodujícímu mocenskému střetnutí**. Přijalo k tomu řadu opatření. Nejdůležitějšími z nich bylo uspořádat druhý den po demisi (21. února 1948) **masové shromáždění** na Staroměstském náměstí v Praze, připravit **sjezd závodních rad**, vytvořit **akční výbory** jako orgány nové Národní fronty, vyhlásit **pohotovost bezpečnostních složek** a další.

Velký význam připisovali komunisté zejména utváření jim zcela podřízených nových mocenskopolitických orgánů – **akčních výborů** Národní fronty, k čemuž vyzval Gottwald ve svém projevu 21. února. Vedle řady bezpečnostních

opatření zajistili, aby **armáda stála nezúčastněně mimo konflikt**. V obavě z podpory nekomunistických stran příslušníky ozbrojených sil ozbrojili dělníky-komunisty a vytvořili z nich **útvary Lidových milicí**. Soustředili svůj **tlak na nemocného prezidenta**, aby přijal demisi ministrů a jmenoval novou vládu podle Gottwaldova návrhu.

Tyto události, a zvláště bezohledný postup komunistů, přiměly prezidenta Beneše k úvaze, zda by neměl demisi ministrů přijmout. Několik tisíc studentů pochodovalo 23. února na Hrad, aby jejich delegace ujistila prezidenta studentskou podporou. Tato demonstrace však zůstala ojedinělá. 24. února rostl nadále politický tlak komunistů. Sítil strach a nejistota v nekomunistických stranách. **25. února 1948** v půl páté odpoledne **prezident Beneš podepsal demisi nekomunistických ministrů**. Učinil tak pod nátlakem, oslaben i nemocí, vědom si zřejmě nelítostných dopadů svého případného odporu.

Únorem 1948 Československo nastoupilo cestu ke komunistické totalitě a k přechodu do sovětského bloku.

Zdroj: KUKLÍK, J. A KOCIÁN, J. *Dějepis. Nejnovější dějiny. Pro 9. ročník základní školy a 4. ročník osmiletého gymnázia*. Praha : SPN, 2006, s. 101-102.